

Høringsuttalelse, Vannområde Rødøy - Lurøy

Vannområdet berører kommunene Lurøy, Rødøy og Træna. Området omfatter vassdrag som har sitt nedslagsfelt i Melfjorden, og strekker seg fra Sjona i sør til Myken i nord, Svartisen i øst og Træna i vest.

Innenfor vannområdet bor det om lag 3 750 mennesker. Befolkningen er konsentrert rundt på de ulike øyer og tettsteder som Selvær, Husøy, Lovund, Sleneset, Lurøy, Onøya, Aldersund, Hestmona, Kvarøy, Nesøya, Gjerdøya, Rødøy, Myken, Tonnes, Konsvik, Selsøyvik, Jektvik, Kilboghavn, Vågaholmen og Tjongsfjorden.

Alle tre kommunene i vannområdet har hatt nedadgående befolkningsutvikling når vi ser på de siste 10 årene. Men siden 2007 har det vært en stabil eller positiv befolkningsutvikling. Tall fra SSB viser at det har vært en gjennomsnittlig økning i befolkningstallet fra 2009 til 2012 med 3,3 % i vannområdet. En framskrivning av befolkningsutviklingen viser også at folkemengden i dette vannområde antas å øke noe i tiden frem til 2021.

Næringslivet i de tre kommunene Lurøy, Rødøy og Træna er preget av fiskeindustri og fiskemottak, akvakultur, fiske, landbruk og turisme. Eksempler er bedrifter for mottak og eksport av pelagisk fisk i Træna, kvitfisk-avskjær til produksjon av fiskeolje og mel, samt lakseslakteri i Lovund som alle er viktige for verdiskapningen i området.

Når vi ser på kartet er området preget av mye hav og mange øyer, med en relativt spredt befolkning. Dette gjør at fokus på havmiljøet også vil være viktig i vårt videre arbeid med vannforvaltningen i kommunene, i tillegg til fokus på elver og innsjøer.

I forbindelse med høring av dokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål ønskes det i denne høringsperioden tilbakemelding fra hvert vannområde på følgende:

- 1. Dokumentets struktur og oppbygging.**
- 2. Er det tydelig hvilke vannforvaltningsspørsmål, utfordringer og påvirkninger som er vesentlige i vannregionen?**
- 3. Er det spørsmål, utfordringer eller forhold som savnes, eller som er feil beskrevet?**
- 4. Finnes det data, kunnskap eller observasjoner som kan supplere og styrke kunnskapsgrunnlaget som er brukt i dokumentet?**
- 5. Er det tydelig hvordan dokumentet om vesentlige vannmiljøspørsmål vil bli brukt etter høringen?**
- 6. Er det tydelig hvordan man kan delta i arbeidet videre, og hvordan man kan finne informasjon?**

1. Dokumentets struktur og oppbygging

Dokumentet er oversiktlig og informativt.

Kartskisse (kart 19) i vannområdet Rødøy-Lurøy, ”når vi miljømålene” kunne vært utformet på en bedre måte for å gi den informasjonen som var tenkt. Træna kommune som er en av de tre kommunene i området er ikke blitt med på kartskissen (kart 19).

2. Er det tydelig hvilke vannforvaltningsspørsmål, utfordringer og påvirkninger som er vesentlige i vannregionen?

En prioriteringstabell for de ulike vannforekomstene i forhold til risikostatus, hvilke påvirkninger som er mest vanlig og av størst betydning i hele området ville gitt god informasjon om de viktigste problemstillingene.

I vannområdet Rødøy- Lurøy kjenner vi oss ikke helt igjen i beskrivelsen av de viktigste utfordringene. Som tidligere beskrevet er også kystvann og fokus rundt bruk og forvaltning av kystvann svært viktig både for det meste av næringsvirksomhet, men også for andre brukerinteresser samt friluftsliv og turisme.

3. Er det spørsmål, utfordringer eller forhold du savner, eller som er feil beskrevet?

Beskrivelsen av kystvann og vesentlige utfordringer og påvirkninger på kystvannsføremster burde vært bedre belyst i Nordland fylke som har den lengste kyststripen av alle fylker. Andel av areal med kystvann i området er svært stor. Mye av næringsvirksomheten er, og vil fremover være knyttet til havet og kystvannet. Fiskeri, akvakultur, turisme, fiskeindustri, transport, oljevirkosomhet med mer er viktige næringer i området.

Kystvann brukes også til avsalting til drikkevann og til ferskvann i industrien. Dette er noe som trolig vil få større omfang fremover, og da blir det viktig å kjenne til aktiviteter, pågående og tidligere, som kan påvirke kvaliteten av kystvannsføremstene.

Ferskvannspåvirkede føremster som Kista utgjør en spesiell naturtype og er viktig å få registrert, og vi forstår ikke hvorfor ferskvannspåvirket kystvann (brakkvann) ikke er inkludert i registreringene. I veiledere for klassifisering av tilstand (eksempel 01:2009, Klassifisering av miljøtilstand i vann, Veileder) er det egne referanseverdier og klassegrenser for ferskvannspåvirket kystvann. Dette gjelder for eksempel for vurdering av næringsalter og klorofyll-a. Dersom disse områdene er kjent i dag, vil det være nyttig å få registrert kystvann som er ferskvannspåvirket i Vann-nett.

Lokalt vil vi jobbe videre med navngiving og oppdeling av vannforekomster i området, og tilstrebe at det er overensstemmelse mellom navn i Vann-nett, i plandokumentet og i lakseregisteret.

En beskrivelse av vannforekomster av særlig viktig verdi kunne også hatt mer plass i dokumentet da det blir viktig å kjenne til disse og beholde /oppnå en god økologisk status for disse vannforekomstene.

Mikro-, mini -, og småkraftverk vil trolig komme flere av i området fremover, men det er uklart hvilke utfordringer vi vil møte i forhold til fremtidig tilstandsklassifisering og eventuell overvåking.

To alternative vindmølleparker i sjø er under planlegging i området. I forhold til nye vindmølleparker er det også usikkerhet om hvordan disse skal vurderes.

Det er noe uklart hvordan den enkelte vannforekomstene skal / vil bli behandlet etter at forslag til tiltaksplan er laget i forhold til den kategori vannforekomsten kommer i.

En videre tiltaksanalyse, og problemkartlegging vil kreve tid og ressurser. Kommune har i dag for mye arbeid i forhold til kapasitet, det er også usikkert hvordan en overvåking av for eksempel eutrofiering skal finansieres.

4. Finnes det data, kunnskap eller observasjoner som kan supplere og styrke kunnskapsgrunnlaget som er brukt i dokumentet ?

I grunnlaget for vurdering av vannforekomster i risiko bør det ligge faglig gode vurderinger. Arbeidet med karakterisering vil derfor fortsette i 2013. I det videre arbeid med vannforekomstene må det jobbes med å undersøke dagens tilstand og kvalitetssikre eksisterende opplysninger som ligger i Vann-nett. Registreringer i Vann-nett i dag er noe mangelfulle i vannområdet vårt.

Av det som er registrert av vannforekomster i risiko i Rødøy- Lurøy finnes innsjøer og elver i vannområdet i tilknytning til regulering og uten minstevannsføring. Samt bekker/elver med landbrukspåvirkning og/eller annen påvirkning.

Flere av vannforekomstene i Rødøy – Lurøy står med udefinert miljøtilstand. Vi antar at de fleste av vannforekomstene som i dag er udefinerte vil komme i kategorien ”ingen risiko” etter at karakteriseringsarbeidet er foretatt. Flere vannforekomster vil komme til etter at oppdeling i naturlige områder er gjort, og også noen nye kystvannforekomster vil bli definert. Elver som ikke er beskrevet som egne vannforekomster, men som anses som viktige i området er som eksempel Silavassdraget, Kjerringåga, Gjervalelva og andre anadrome vassdrag. I lakseregisteret er det registrert 11 elver med laksefisk i vannområdet. De fleste av disse elvene står oppført med risiko som følge av lus eller rømming. Unntak her er Reppaelva som står i risiko på grunn av vassdragsregulering, og Segeråga som står i risiko på grunn av jordbruksforurensing. Det blir også viktig å registrere tilstand i elver og innsjøer med forekomster av ål, sjørøye, sjørret og laks, samt om mulig vurdere faktagrunnlaget for vurderingene i disse elvene. Det er faglige diskusjoner og uklart hvilken betydning lakselus har som påvirkning på villfisk i elvene, særlig for de elvene som ikke er selvproduserende og ikke har utvandrende smolt i dag. Etter det vi kjenner til er det også lite faktagrunnlag rundt gytegrunnlaget i mange av elvene. I tillegg til elvene som er registrert kjenner vi til en anadrom elv i området ved Konsvik i Lurøy. Denne står også nevnt i tilknytning til beskrivelse av Vollaelva i rapport 1-91 fra Fylkesmannen i Nordland ” Fisk og fiskemuligheter i småvassdrag med anadrome laksefisk” .

Det er i 2012 gitt konsesjon til ny vannkraft-utbygging for Smibelg og Storåvatn i Rødøy og Lurøy kommune. En slik utbygging vil berøre flere elver i området. I konsesjons vilkår og er det lagt inn vilkår om at det tas inn vurdering av konsekvenser for de berørte elvene. Mulig utbygging er nå under utredning. Det er gitt konsesjon for to nye småkraftverk i Lurøy, og flere kan bli aktuelle fremover.

I Rødøy –Lurøy er det mye kystvann, men vi opplever at kystvannsforekomstene er lite beskrevet i dokumentet vesentlige vannforvaltningsspørsmål. I området er det flere viktige havner med sammensatt og stor aktivitet. For eksempel er både Træna havn og Lovund havn viktige knutepunkt for en stor produksjon av henholdsvis pelagisk fisk, hvitfisk og laksefisk. Disse havnene har også vært, eller er i ferd med å bygges ut. I vannområdet Rødøy-Lurøy blir mye av kystvannet også brukt i produksjon innen fiskeindustri, fiskemottak, akvakultur og annen næringsmiddelindustri og det er svært viktig å sikre at vannet beholder en kvalitet som gir tilfredsstillende matsikkerhet.

Kystvann med avsalting blir brukt til drikkevann og industrivann både i Myken, Selvær, Træna og Lovund.

I området Rødøy, Lurøy og Træna finnes det mange svært mange fine strender, med rent, klart og kaldt vann!!

5. Er det tydelig hvordan dokumentet om vesentlige vannforvaltningsspørsmål vil bli brukt etter høringen ?

Resultatet skal være en regional plan med tiltaksplan. Likevel synes vi det er mye uklart med hensyn til prosessen etter høringen.

6. Er det tydelig hvordan man kan delta i arbeidet videre, og hvordan man kan finne informasjon?

Ikke all informasjon synes lett tilgjengelig. Etter hvert som informasjonen i Vann-nett øker og forbedres kan kursing i Vann-nett for kommunene være nyttig.

Stokkvågen 13.12-2012

Atle Henriksen, Lurøy kommune
Bjørnar Skjæran, Lurøy kommune
Robert Storheil, Rødøy kommune
Morten Tøgersen, Træna kommune
Jonny Hanssen, Træna kommune
Tone Vassdal, prosjektleder